

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Candela Evangelica

Landsberg, Johannes Justus

[Köln], 1526

VD16 J 1187

Illustratum viii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34415

tas nō emulat. Aliis nō malefaciunt, qz charitas nō
agit pperā. In seipsis nō intumescūt p supbiam, qz
charitas nō inflat: nō qrūt apparere, qz charitas nō
est ambitiosa: nō ordināt oīa ad seipsoa tanqz ad fi-
nem, qz nō qrit q sua sunt. Est em charitas qdam di-
lectio q fundat sup coīcatiōe eterne bñitudinis. De-
us hō est ipsa bñtudo, q charitas qrit deū tanqz vl-
timū finē, z nō q sua sunt, h est q hoīs sunt. Nō puo-
cant ad irā, qz charitas nō irritat: nō ptractant qlit
possint malū pficere, qz charitas non cogitat malū:
non sunt malitiosi vt ex malitia peccent, qz charitas
nō gaudet sup inīqtate, qd ppiū est maloz q letā-
tur cū malefecerit, z exultat in reb⁹ pessimis. Prou.
2. Lōgaudet primo q in vitate ambulat, sicut scri-
bit in. 3. Canonica. Johā. Gaudisus sum valde veniē-
tib⁹ frīb⁹ z testimoniū phibentib⁹ vitati tue, sicut
tu in vitate ambulas. Maiorē horū nō habeo grāz,
q vt filios meos audiā in vitate ambulātes. s. p vi-
am fidei z mox. Lōgaudet q primo, qz charitas cō-
gaudet vitati: pximi infirmitates sufferunt, qz cha-
ritas oīa suffert: oīa credūt diuinit⁹ tradita, oīa spe-
rant a deo pmissa, longanimit expectant pmissa, qz
charitas oīa credit, oīa spat, oīa sustinet. Hec cha-
ritas optime a pctis pseruat, qz ipsa charitas nunqz
excidit. Igit nō oportet statū relinqre a deo vl⁹ hoī-
bus legitime institutū vt pctm euitet. serua charita-
tē, z salu⁹ eris, cuius exercitium etsi omnes fideles
cōcernit z decet, tamē religiosi veri eidem maiorem
curam impendunt.

Illustratum .viij.

C Prescripti ac eis siles errores ortum hñt ab indo-
ctis ac instabilibus, vt patet. 2. Pet. vlt. Indoctos
voco nedum illos qui scpturas nō legerunt, sed etiā
illos q legerunt, z sensum spūs sancti scdm dicta vel
scpta sanctorū et vniuersalis ecclie non acceperunt,
qles sunt heretici. Nōnulli nihilo min⁹ oīno idocti,
q vel nō oīno vel paz sacra doctrinā legerūt, sed vl⁹
ab aliō heresiarcha imbuti, vl⁹ ppo īgenio seducti,
docē ceteros nitunt, errantes, z in errorem mittetes.

2. Timo. 4. vbi apłs tales malos z seductores ap-
pellat. Hi tñ volunt esse legis doctores, nō intelligē
tes neq; q̄ loquunt, neq; de quibus affirmant. I. Ti-
moth. I. Nec mix. qz propa presumptiōe temere as-
sumunt sibi honorem z autoritatē docendi, contra
illud apli ad Hebre. 5. dicentis: Nec q̄sq; sumit sibi
honorem, sed qui vocat a deo tanq; Baro. Hi vō p̄
sumunt se missos. O p̄sumptio neq;ssima vñ creata
es: Eccl. 37. Atiq; ex ppria malitia p̄cessit. Iccir-
co puenit eis illd̄ Sapient. 2. Excecauit eos malitia
eor. Quod si dixerint se esse doctores, p̄motos z sa-
cerdotes, z iccirco autoritate ecclie missos, dicim⁹
q; aliud hñt in mandatis, z aliud exequunt, non sunt
missi vt talia doceant, blasphemias pessimas in de-
um, in Chriřtū dñm, in bñdictam matrē eius, in san-
ctos dei, in vniuersalē eccliam, z doctrinas eius, in
castitatē, in bonos mores z filia. Ex fructib⁹. i. suis
doctrinis doctrinarū eorundē cognoscūtur q; missi
nō sunt. De his dicit Judas apłs: Hi sunt qui segre-
gāt semetipsos, scz ab vnitāte fidei catholice, tot cē-
tenis iam annis persistētis, z innumeris spūs sancti
testimoniis, per virtutes, p̄ miracula, p̄ sanctorū ora-
cula p̄ p̄tiosissima martyria p̄firmate. Hi sunt (inq̄t
Judas apłs) aīales, spm̄ non hñtes. Dicimus spiri-
tum non habere, qz caro q̄ p̄cupiscit aduersus spiri-
tum, Galat. 5. vicit spm̄, vt iam aīales z brutales fa-
cti, doceāt libertatē carnis in vsu gule atq; luxurie,
quā tñ libertatē spūs z euāgelij, totaliter excecati,
appellāt. Implet̄ ḡ in eis qd̄ idem dicit: Hi (inq̄t)
q̄cūq; qd̄ ignorāt, blasphemant. Doctrine q̄ppe z
eorū blasphemie sunt, vt iam dictū est. Ignorant vō
ex malitia. Que vō p̄ hos hereticos scribunt beati
apłi, Petrus, Paulus, Johan. Judas, qui scrutat̄,
inueniet. Igitur supradicti errantes, z non intelligē-
tes, non sunt missi nisi a diabolo, cuius voluntatem
implent, z quo pleni sunt. Johānes vō baptista fuit
missus, sed a deo. Johan. I. qz repletus spū sancto.
Luc. I. Et v̄bū dñi sup eum factū est. Luc. 3. z Isai

missi

missi

as missus fuit a dño, *Isaie. 6. vbi dicit dñs: Quē mis-*
tam, z q̄s ibit nobis: Et dixit Isaia: Ecce ego, mit-
te me: z dixit, vade. Hic missus est p̄ptus ad obe-
diētiam, ideo obtulit se, sed cuius labia prius mūda-
ta sunt calculo altaris, ministerio seraphin. Et Moyses
missus fuit, z Hieremias, et ceteri p̄phete oēs.
Oporet ḡ eos qui p̄dicare z docē alios debent, eē
missos a dño. Adors pessima sup eum q̄ non est mis-
sus. An Hieremias p̄pheta ca. 28. dixit cuidam p̄-
phetanti: Non misit te dñs. z sequit̄ ibid: Hoc an-
no morieris, aduersum em̄ dñm locutus es. In nouo
q̄q̄ testamento dñs se missum p̄hibet, dicens: Mis-
sus sum. Luc. 4. z Johan. 6. Misit me viuens p̄f.
zc. Hic misit discipulos suos, dicens: Ite, ecce mit-
to vos. Luc. 10. Et ap̄ls Paulus dicit se missum. I.
Corinth. I. dicens: Non misit me Ch̄s baptizare,
sed euangelizare. Et ad Rom. 10. dicit: Quō p̄dica-
bunt nisi mittant? Missos ḡ esse est necessariū, qui
erudire alios debent z p̄dicare. Nunc aut̄ queritur
quales esse debeant, qui mittētur z p̄dicabunt. Pre-
cepit dñs Iesus qñ discipulos suos misit in vniuer-
sum mundum p̄dicare (Mar. ult.) vt sederent in ciuit-
tate donec virtute induerentur ex alto. Lu. ultimo.
Erant ḡ sp̄u sancto pleni, z ab eo imbuti, qui mitte-
bantur. An actuū. I. 3. v: de Paulo z Barnaba: Illi
quidē missi a sp̄u sancto zc. q̄ sic pleni erant. Ordina-
uerat h̄ sp̄us sc̄tus rector potens z sapiens in p̄nci-
p̄io ecclie nascētis, vt probatissimi viri docti a dño,
eccliam edificarent in fide z in oībus virtutibus ac
necessariis ad salutem fidelū, vt ab eis sana doctri-
na ad posteros in finem sc̄lor̄ emanaret. Ideo dicit
apostolus. I. Corin. 12. Quosdam posuit deus in ec-
clesia, p̄mū ap̄los, sc̄do p̄phetas, tertio doctores.
Deinde virtutes, exinde gratias, curationū opitula-
tiones, ḡna linguar̄, interpretationes sermonū. Ho-
roz dei elector̄ doctrina ecclia instructa est, z docta p̄-
manebit vsq̄ in finē, nec porte inferi. i. hereticorum
(vt ait Hieronymus interpretando) p̄ualcunt aduer-

missus

pote dfe

sus eam. Omnis conatus hereticorum semper per eam ad
nihilum redactus est, et contritus valide. Ab initio enim
nascentis ecclesie quidam errauerunt a fide, propter pre-
sumptionem et superbiam, renitentes doctrinis sanctorum
apostolorum, ut apte testatur apostolus de Alexandro erario. 2.
Timo. vlti. dicens: Valde enim restitit vobis nostris.
Et in. 3. canonica sua beatus Iohannes dicit: Deo trepes
non recipit nos, garriens vobis malignis in nos. Et
tales futuros pre-dixit beatus Paulus in actibus apostolorum
cap. 20. Attendite, inquit, vobis et vniuerso gregi,
in quem vos spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam
dei, quam acquirit sanguine suo. Hoc est quod supra iam
tetigi de perfectis ecclesie: Sequitur, Ego scio quoniam intra-
bunt post discessionem meam lupi rapaces in vos, non
parcentes gregi, et ex vobis ipsis exurgent viri loquen-
tes perversa, ut abducant discipulos post se. hec ibidem.
Idem. I. Tim. 4. ait: Spiritus manifeste dicit: Quia
in nouissimis temporibus discedet quidam a fide, attenden-
tes spiritibus erroris, et doctrinis demoniorum etc. Sicut
predictum est, ita impletum est, quod hereticos qui apostolorum
erant tempore, alii heretici subsequuti sunt, et usque ad ista Lu-
teranorum tempora, noui spiritus successerunt. Vix uti pores et
subsecuti ab ecclesia spiritus periclitati sunt et perituri, ita perites per-
tudent et perfudent, cum venerit tempus ipsorum: Quia veri-
tas promissit ecclesie sue, sui presentiam omnibus diebus usque
ad consummationem seculi. Matt. vlt. Et ipse Iesus
sibi prius interficit spiritum oris sui, ut dicitur. 2. ad Thessal.
2. sub nomine antichristi. Omnes enim Christo contrarii, an-
tichristi sunt, qui etiam apostolorum tempore fuerunt, ut indicat
beatus Iohannes, canonica sua prima cap. 2. dicens:
Audiuitis quod antichristus venit, nunc antichristi multi
facti sunt, ex nobis perierunt, sed ex nobis non erant. nam
si fuissent ex nobis, permansissent vtrique nobiscum. Ma-
nifestum est quod de hereticis loquitur, qui peruenient vix
antichristum in spiritu maligno, sicut Iohannes baptista
percepit Christum in spiritu sancto. Hoc
manifestius indicat idem cap. 4. vbi sic dicit de he-
retico: Dis spiritus qui soluit Iesum, ex deo non est, et

hic est antichristus, de quo audistis quia venit, et nunc iam
in mundo est. Hunc antichristum sibi et ecclesie sue contra-
rium, ipse semper presens interficit spiritu oris sui, super bene-
dictus Iesus deus verus et homo. Permittit tamen he-
reticos antichristos crescere propter bonum fidelium saluandi-
um, ut patet Mat. 13. in parabola ibidem descripta,
Sile est regnum celorum, id est status ecclesie militantis, homo
qui seminaverit bonum seminem in agro. Homo est Iesus,
bonum semen est sana doctrina, ager est mundus vel
ecclesia. Cum autem dormiret homo, id est custodes ecclesie dor-
mientes, siue pro morte ut apostoli, siue pro negligentiam ut
plati ecclesie tam temporales quam spirituales, venit inimicus eius
id est Chrius, hoc est diabolus, et superseminavit zizania, id est falsa
doctrinam in medio tritici. Cum autem crevisset her-
ba, id est tritici, id est vera fides, et fructum fecisset meritoque vi-
ste, tunc apparuerunt et zizania, id est hereses et falsa do-
ctrina. Accedentes autem serui principalium familiarum, id est angeli ex-
ecutores diuine iustitie, vel plati ecclesie, dixerunt ei, id est
principalibus familiaribus: Domine, nonne bonum seminem seminasti in agro
tuo? Unde ergo habes zizania? Et ait illis: Inimicus homo hoc
fecit. Serui autem dixerunt ei: Vis imus et colligimus
ea? Quod volente deo subito heretici interficerent. Sed con-
tingit frequenter quod heretici conuertuntur ad unitatem ecclesie,
et triticum et fideles efficiunt. Idcirco ait: Non, ne forte
colligentes zizania, eradicetis simul cum eis et triti-
cum. Quod festinantius hereticos interficendo quam oportet,
etiam aliqui conuertendi in heresi deprehensi interficerent.
Sinite utraque crescere usque ad messem, interim commu-
tabuntur commutandi. Sic ex tribu Benjamin Paulus
lupus commutatus est in agnum, et ex semine Chanaan
Abundophorus in Chriophorus. Et in tempore messis dica-
cam messoribus: Colligite primum zizania (quoniam iam non
poterant in aliam commutari) et alligate ea in fasciculos
ad comburendum, id est igne eterno, triticum autem congregate
in horreum meum, id est in regem eternam. Ecce habetur
hic quare sinunt heretici crescere, et Mat. 18. dicitur: Res-
cesse est ut veniant scandala. Hec sunt scandala he-
reticorum, licet sint etiam aliorum. Idcirco dicit Apostolus

I. Cor. xi. oportet et hereses esse, ut et qui probati sunt,
manifesti fiant in vobis. Sicut antiquitus, ita et nunc
apparet qui sint vere Christiani. Quanti putabatur
Christiani, qui nunc sui erroris occasione accepta, per-
diderunt se fuisse hereticos, tam in principibus quam in
nobilibus, tam in religiosis quam in clericis, tam in curiis
liberis quam in plebeis. Nunc manifeste videtur in fluctibus
huius mortalitatis, tanto tempore sagena sancte ecclesie quod
trahebat. Heretici ergo permittuntur crescere, et oportet
eos esse et eorum scandala, ut fideles exerceant in fide,
et intellectu scripturarum diligenti indagine requirant.
Per studium lectionis, et fervorem devote orationis et salu-
tandi eligant, erudiant, probent, et dealbent et proficiantur:
heretici vero ut a Christo et ecclesia devincant, con-
fundantur, et pereant. Illustratum .9.

At autem heretica pravitas euitetur, et ut id ipsum. i. san-
ctum et verum apostolorum ac doctorum nove legis dogma dis-
camus omnes, et non sint in nobis fidelibus schismata
sicut hortatur Apostolus I. Cor. I. debemus doctrinas no-
stras humiliter submittere examini illorum qui presunt ec-
clesie dei, ut ex uno ore predicatores dei loquantur, et non
scandalizent auditores propter dissonantiam doctrina-
rum. Hoc heretici nunquam facere voluerunt, sed tumi-
di et elati, semper se supra verticem extulerunt, preterni-
tes vicarium Christi, et ecclesiarum dei rectores, cum tamen apostoli
hanc humilitatem et concordie atque submissionis formam
tradiderunt, ut habetur Act. 15. ubi dicitur quod quidam descen-
dentes de Judea docebant fratres etc. hi sicut oportet
non erant missi, nec doctrina eorum conformis erat doctrine
apostolorum, patet ex his que ibidem sequuntur. Dicit enim in
cetera: Conveniuntque apostoli et seniores Judee etc. Ec-
ce doctrina examinanda ad locum ubi erat presbiterus ec-
clesie placata est, et ad vicarium Christi. Unde ipse singula-
riter exprimit cum dicitur ibidem: Cum autem magna con-
suetudo fieret, surgens Petrus dixit etc. Post eius sen-
tentiam placatus loci Jacobus respondit, dicens etc. Eadem
in una et eandem sententiam omnes presenserunt, veram doctrinam
a falsa discernentes. Unde sequitur: Apostoli et seniores